

רמב"ם

הקרירה הרפואית לבריאות האדם

נוהל מס': 2.1.2	
שם הנוהל: הנחיות לביצוע היגיינת ידיים	
IPSG.5 PCI.15	IPSG.5.1 SQE.8 JCI CODE

תמוצת : 1. מנהל בית החולים 2. מנהלת הסיעוד בבית החולים 3. סגני מנהל בית החולים 4. מנהלי אגפים 5. מנהלי מחלקות 6. מנהלות הסיעוד בחטיבות 7. אחיות אחראיות 7.1. מחלקות 7.2. מכונים 7.3. מרפאות 8. מנהלי מעבדות 9. יחידה למניעת זיהומים 10. יחידה למחלות זיהומיות 11. אספקה סטרילית 12. מערך טכנאי הנשמה 13. הנדסה ביו-רפואית 14. ממונה בטיחות 15. מנהל תפעול שרותי הסביבה אישור אחראית תחום סיעוד: גילה היימס מנהלת הסיעוד בבית החולים	תחום הנוהל : יעדי בטיחות המטופל		תאריך עדכון: 3.7.2023
	שם הנוהל: הנחיות לביצוע היגיינת ידיים		תאריך עדכון: 01.11.2019 תאריך עדכון: 01.03.2017 תאריך פרסום: 01.01.2012 תאריך עדכון: 01.02.2023
	כותבי הנוהל : ד"ר חיתאם חוסיין אורנה אלוק גלית רבינו סיגל ורמן	מאשר הנוהל : פרופ' מ. הלברטל מנהל בית החולים על החתום : פרופ' מ. הלברטל	נספחים : 1. טופס לניטור ההיענות 2. לומדה בנושא היגיינת ידיים 3. הדרכת המטופל ומשפחתו בשמירה על היגיינה ומניעת זיהומים 4. עלון למשפחות ומבקרים במחלקות (עברית, ערבית ורוסית) 5. הטמעת הנוהל וביצוע בקורות עיתיות

נוהל מס': 2.1.2		
שם הנוהל: הנחיות לביצוע היגיינת ידיים		
IPSG.5	IPSG.5.1	JCI CODE
PCI.15	SQE.8	

רשימת עדכונים :

מהדורה	מהות העדכון	שם המעדכן ותפקיד	תאריך
2	התאמה לאקרדיטציה	צוות מניעת זיהומים	01.03.2017
3	התאמה לגירסה 6 של ספר הסטנדרטים של ה-JCI	אורנה אלוך	1.11.2019
4	התאמה לגירסה 7 של ספר הסטנדרטים של ה-JCI	סיגל ורמן, ילנה לומנצוב ד"ר פואד בסיס	3.7.2023

מילות מפתח (KEY WORDS) :

היגיינת ידיים, תכשיר לחיטוי ידיים על בסיס אלכוהול, רחיצת ידיים באמצעות מים זורמים וסבון, רחיצת ידיים כירורגית, פלורה קבועה, סבון רגיל, סבון אנטימיקרוביאלי
--

1. רקע:

ידי הצוות המטפל הן גורם פעיל בהעברת מחוללי זיהום ממטופל למשנהו, מציוד או ממשטחים בסביבת המטופל. כישלון בהיענות להיגיינת ידיים של צוות מטפל הוא הסיבה הראשית להעברה צולבת של זיהומים במוסדות רפואיים, התפרצויות של זיהומים והתפשטות של חיידקים יציבים לאנטיביוטיקה. ביצוע היגיינת ידיים על ידי הצוות המטפל, על פי מודל חמשת המצבים, היא אמצעי פשוט ויעיל לשבירה של שרשרת ההעברה של מחוללי זיהום במוסדות רפואיים. שבירת השרשרת, מקטינה היארעות של זיהומים נרכשים במוסדות רפואיים ומונעת התפשטות של חיידקים יציבים לאנטיביוטיקה ובנוסף שומרת על בריאות העובדים.

2. מטרות הנוהל:

2.1 הגדרת הרציונל ושיטות אחידות לביצוע היגיינת ידיים :

2.1.1 מדוע ולמה לבצע היגיינת ידיים

2.1.2 כיצד לבצע היגיינת ידיים

2.1.3 מתי לבצע היגיינת ידיים

2.1.4 איך משתלבים 5 הרגעים ברצף הטיפול

נוהל מס': 2.1.2		
שם הנוהל: הנחיות לביצוע היגיינת ידיים		
IPSG.5	IPSG.5.1	JCI CODE
PCI.15	SQE.8	

3. הגדרות ומונחים;

- 3.1. סביבת המטופל כוללת** – מטופל, המכשור שמחובר אליו (מוניטור, מכשיר הנשמה, מערכת עירווי נוזלים וכד') והציוד שנמצא סביבו.
- הוילון בחדר בודד** – הינו חלק מיחידת החולה כולל כל מה שיש בחדר ובשימוש לטיפול בחולה
- הוילון בחדר מרובה חולים** – חלק מסביבת בית החולים, אינו חלק מיחידת החולה מאחר ולא מוחלף בין חולה לחולה
- 3.2. סביבת בית החולים** – כל המשטחים וציוד מחוץ לסביבת המטופל, שעשויים להיות מזוהמים בפתוגניים שונים
- 3.3. היגיינת ידיים**: מכלול הפעולות המביאות לידיים נקיות ממחוללי זיהום, תוך שימוש בטכניקה נכונה
- 3.3.1 **רחיצת ידיים באמצעות מים זורמים וסבון**: תהליך הסרת לכלוך ואוכלוסיית מיקרואורגניזמים הנישאים על הידיים
- 3.3.2 **רחיצת ידיים אנטיספטית באמצעות מים זורמים וסבון אנטימיקרוביאלי (ספטל סקרב)**: תהליך הסרת לכלוך, הסרה והשמדה של מחוללי זיהום הנישאים על הידיים, תוך שימוש בטכניקה הכוללת 3 שלבים במשך 40-60 שניות
- 3.3.3 **חיטוי ידיים באמצעות תכשיר על בסיס אלכוהול**: תהליך השמדה של מחוללי זיהום הנישאים על הידיים, תוך שימוש בתכשיר אלכוהולי בטכניקה הכוללת - שלושה שלבים
- 3.3.4 **רחיצת ידיים כירורגית**: תהליך הסרה והשמדת מיקרואורגניזמים חולפים והפחתת פלורה קבועה, לפני ביצוע פעולה כירורגית
- 3.3.5 **פלורה חולפת**: פלורה נורמלית של העור, מיקרואורגניזמים הנישאים על הידיים של צוות מטפל לאחר מגע עם מטופלים, ציוד או סביבה במוסד רפואי. כוללת מחוללים גראם שליליים וגראם חיוביים אלימים, מחוללים יציבים לאנטיביוטיקה ומחוללים סביבתיים
- 5.3.6 **פלורה קבועה**: פלורה נורמלית של העור, מיקרואורגניזמים הנמצאים דרך קבע על עור הידיים של מרבית בני האדם, כוללת חיידקים ספרופיטים שאינם מחוללי זיהום כל עוד לא הוחדרו אקטיבית לאתר גוף אחר. דוגמאות: diptheroids, coagulase negative, staphylococci
- 3.4 **סבון רגיל (קוסמטי)**: דטרגנט ללא פעילות אנטימיקרוביאלית
- 3.5 **סבון אנטימיקרוביאלי**: סבון המכיל מרכיבים המעכבים או מקטינים את אוכלוסיית המיקרואורגניזמים על העור (כגון ספטל סקרב)
- 3.6 **תכשיר לחיטוי ידיים על בסיס אלכוהול**: תכשיר (נוזל, ג'ל, קצף) שנועד לחיטוי ידיים ללא מים, מכיל אלכוהול בריכוז 60% - 95% ומרכז (כגון גליצרול), עם או בלי מרכיב אנטימיקרוביאלי נוסף (כגון כלורקסידין)
- 3.7 **לומדה להיגיינת ידיים** – לומדה שמבוצעת באופן מקוון, מטרתה לרענן את הידע ולהעלות את המודעות לחשיבות ביצוע היגיינת ידיים במהלך העבודה הקלינית עם מטופלים.

נוהל מס': 2.1.2	
שם הנוהל: הנחיות לביצוע היגיינת ידיים	
IPSG.5 IPSG.5.1 PCI.15 SQE.8	JCI CODE

סמכות ואחריות;

4

הגורם	הגדרת תחומי האחריות/סמכות
4.1 הנהלת המוסד	4.1.1 אספקת האמצעים הנחוצים לביצוע היגיינת ידיים בכל חדר, יחידה או אתר בו מאושפזים, נבדקים או מטופלים חולים. 4.1.2 תמיכה באופן פעיל בקידום ההיענות של הצוות המטפל להנחיות להיגיינת ידיים 4.1.3 התאמת צוות מפקח על התוכנית בהתאם לגודל בית החולים, למורכבות הפעילויות, לרמת הסיכונים ולהיקף התוכנית.
4.2 היחידה למניעת זיהומים בשיתוף מחלקת הדרכה ומחלקת משאבי אנוש	4.2.1 ניהול תקופתי של מידת ההיענות של הצוות המטפל להנחיות להיגיינת ידיים ומתן המלצות למנהל המוסד הרפואי לשיפור היענות הצוות המטפל. 4.2.2 שילוב תוכניות הדרכה והכשרה בהיגיינת ידיים לעובדים חדשים ומעקב אחרי ביצוע ההדרכות וההכשרות הנדרשות, SQE8 4.2.3 הדרכות ועדכון ידע עיתי של צוותים רב מקצועיים 4.2.4 התאמת נושאי ההדרכות עפ"י קבוצות היעד 4.2.5 תיעוד ההדרכות עפ"י סקטור ומועד
4.3 כל איש צוות	• מניעת העברת זיהום באמצעות הידיים ומניעת נזק למטופלים • ביצוע לומדה להיגיינת ידיים אחת לשנה (נספח 2)
4.4 משאבי אנוש	• ביצוע לומדות תקופתיות ומיון התראות אישיות • הדרכות במסגרת יום אוריינטציה בקליטה לעבודה
4.5 מנהלי אגפים/סקטורים	• מעקב אחר ביצוע עיתי של הדרכות עובדים חדשים וותיקים, עבור כלל אנשי הצוות שבאחריותם
4.6 הדרכת מטופלים ומבקרים במצבים בהם נדרש לבצע - היגיינת ידיים	• הדרכה ותיעוד ההדרכה בעל פה ומתן דפי הדרכה למטופל ולמבקרים, באחריות צוות מטפל במחלקה (PCI 15 ME3)

נוהל מס': 2.1.2		
שם הנוהל: הנחיות לביצוע היגיינת ידיים		
IPSG.5	IPSG.5.1	JCI CODE
PCI.15	SQE.8	

5 שיטת הביצוע/הנחיות: IP5 ME1, ME2, ME3

5.1 הנחיות כלליות

- 5.1.1** בכל עמדת רחיצת ידיים באזורי טיפול בחולים יהיה סבון אנטימיקרוביאלי במיכל חד פעמי המחובר למתקן לחיץ
- 5.1.2** בכל עמדת רחיצת ידיים אחרת (שירותים, מקלחת) יהיה סבון **קוסמטי** באיכות נאותה, במיכל חד פעמי המחובר למתקן לחיץ.
- 5.1.3** על כל מיטת אשפוז ועגלות טיפולים לסוגיהן יוצמד מתקן לתכשיר חיטוי ידיים על בסיס אלכוהולי.
- 5.1.4** אין להוסיף או להעביר סבון או תכשיר אלכוהולי ממיכל למיכל
- 5.1.5** בכל עמדה של רחיצת ידיים יהיה מתקן נגיש למגבות נייר חד פעמיות, המאפשר גלילה נוחה של מגבת הנייר. אין להשתמש במגבות לשימוש רב פעמי בעמדת רחיצת ידיים.
- 5.1.6** בכל עמדת רחיצת ידיים יהיה שילוט של חמשת המצבים לביצוע היגיינת ידיים (דוגמא בסעיף 5.3)
- 5.1.7** על כל אנשי הצוות המטפלים באופן ישיר במטופל, חל איסור מוחלט על ענידת טבעות במהלך העבודה למעט טבעת נישואין חלקה (ראה נהל תדמית ונראות מקצועית)
- 5.1.8** על כל אנשי הצוות המטפלים באופן ישיר במטופל, חל איסור על הרכבת ציפורניים מלאכותיות או לק ג'ל
- 5.1.9** יש להקפיד על ציפורניים קצרות באורך מקסימלי של 0.5 ס"מ
- 5.1.10** באם נעשה שימוש בלק לציפורניים – הלק יהיה שלם וחלק ללא קישוטים מודבקים
- 5.1.11** איש צוות מטפל שאינו יכול לבצע היגיינת ידיים עקב פגיעה בעור הידיים כגון פציעה, חבישה, דלקת וכו', יפנה למרפאת פרסונל על מנת לקבל הנחיות כיצד לנהוג.
- 5.1.12** עובד שאובחנה אצלו רגישות לכפפות מסוג latex, יקבל אישור ממרפאת פרסונל לשימוש בכפפות מסוג vinyl
- 5.1.13** עובד שאובחנה אצלו רגישות לחומר אנטימיקרוביאלי מסוג ספטל סקרב, ישתמש כחלופה בתכשיר סבוני על בסיס יוד (povidone scrub).
- עובד שאובחנה לו רגישות לחומר חיטוי בתכשיר אלכוהולי, ישתמש כחלופה בחומר חיטוי אלכוהולי של יצרן אחר / תכשיר סבוני אנטיספטי על בסיס יוד.
- 5.1.14** סיכוך עור הידיים יעשה על ידי קרם באריזה אישית או במיכל לחיץ.
- 5.1.15** היגיינת ידיים באמצעות חיטוי בתכשיר אלכוהולי עדיפה כאשר אין לכלוך נראה לעין על הידיים.
- 5.1.16** אין צורך לחטא ידיים בתכשיר אלכוהולי לאחר רחיצת ידיים אנטיספטית. חיטוי ידיים לאחר רחיצתן גורם גירוי ופגיעה מיותרת בעור הידיים.
- 5.1.17** עטיית כפפות אינה מבטלת את הצורך לביצוע היגיינת ידיים
- 5.1.18** במהלך טיפול בחולה משלשל חשוד או שאובחן כנשא של קלוסטרידיום דפיצילה,

נוהל מס': 2.1.2		
שם הנוהל: הנחיות לביצוע היגיינת ידיים		
IPSG.5	IPSG.5.1	JCI CODE
PCI.15	SQE.8	

היגיינת ידיים תתבצע עם סבון אנטימקרוביאלי בלבד (ספטל סקרב)

1	לפני מגע בחולה	מתי? חטא ידיים לפני המגע במטופל ובציוד המחובר אליו כגון: צנרת, מכונת הנשמה, מוניטור, מכונת דיאליזה וכו' היגיינת הידיים תעשה בסמוך למגע, לאחר סגירת הוילון למה? להגן על המטופל מחיידקים הנישאים על ידי המטפל
2	לפני פעולה אספטית	מתי? חטא ידיים מיד לפני ביצוע פעולה אספטית למה? להגן על המטופל מחיידקים הנישאים על הידיים שלך כמטפל ועל גופו של המטופל
3	לאחר פעולה בסיכון חשיפה לנוזלי גוף	מתי? חטא ידיים מיד לאחר מגע בסיכון לחשיפה לנוזלי גוף, מיד לאחר הסרת כפפות למה? להגן על עצמך ועל סביבת הטיפול ממחוללים בגוף המטופל
4	לאחר מגע בחולה	מתי? חטא ידיים לאחר המגע במטופל ובסביבתו, בעזיבתך, לפני פתיחת הוילון למה? להגן על עצמך כמטפל ועל סביבת הטיפול ממחוללים בגוף המטופל
5	לאחר מגע <u>בסביבת</u> החולה	מתי? חטא ידיים לאחר המגע בסביבת החולה, מיטה, חפצים ומשטחים, גם כאשר לא היה מגע ישיר במטופל למה? להגן על עצמך כמטפל ועל סביבת הטיפול ממחוללים בגוף המטופל

נוהל מס': 2.1.2		
שם הנוהל: הנחיות לביצוע היגיינת ידיים		
IPSG.5	IPSG.5.1	JCI CODE
PCI.15	SQE.8	

היגיינת ידיים ע"פ מודל 5 המצבים

5.1.19 מודל של ה-WHO, המגדיר 5 מצבים/רגעים ברצף הטיפול בהם נדרש הצוות המטפל לבצע היגיינת ידיים:

5.2 שילוט בעמדת היגיינת ידיים

5.3 חיטוי ידיים באמצעות תכשיר אלכוהולי :

5.3.1 מטרה : הכחדת פלורה חולפת כאשר הידיים נקיות מחומרים אורגניים ולכלוך מקרוסקופי הנראה לעין

5.3.2 אמצעי : תכשיר לחיטוי ידיים המכיל אלכוהול % 60 לפחות (לדוגמה : ספטול, סופטמן)

5.3.3 אופן הביצוע:

5.3.3.1 לחץ על המתז לתכשיר אלכוהולי (3-5 מ"ל – 3 לחיצות)

5.3.3.2 שפשף את משטחי כפות הידיים הקדמיים והאחוריים

5.3.3.3 חטא בתנועה סיבובית את קצות האצבעות

5.3.3.4 חטא את האגודלים בתנועת עטיפה

5.3.3.5 סה"כ כ- 15 שניות

5.3.4 תכשיר לחיטוי ידיים על בסיס אלכוהול יהיה חד פעמי עם משאבה חד פעמית ועם תאריך תפוגה תקין.

5.4.5 תכשיר אלכוהולי לחיטוי ידיים יוצב במקומות הבאים :

5.4.5.1 ליד כל מטופל / על כל מיטת מטופל (מלבד מחלקות ילדים ופסיכיאטריה)

5.4.5.2 בכל חדר בו מטופלים חולים (חדר טיפולים, מכון דימות, חדרי בדיקה וכו')

5.4.5.3 בכניסה לחדרי אשפוז

רמב"ם

הקריה הרפואית לבריאות האדם

נוהל מס': 2.1.2		
שם הנוהל: הנחיות לביצוע היגיינת ידיים		
IPSG.5	IPSG.5.1	JCI CODE
PCI.15	SQE.8	

5.4.5.4 על כל עגלת טיפולים, עגלת מחשבים, עגלת גיליונות, עגלת דמים, מכשיר למדידת לחץ דם,

מכשיר למדידת חום, עגלת מכשיר א.ק.ג וכו'

5.4.5.5 על אלונקות וכורסאות המשמשות מטופלים (כגון בחדר מיון, מרפאות,

יחידות דיאליזה, מכון צינתורים וכו')

5.4.5.6 בחדר הכנת תרופות

5.4.5.7 בחדר כלים

5.4.5.8 בסמוך למכוונות להשלכת מדים מלוכלכים לכביסה

5.4.5.9 בסמוך לפיר המחלקתי להשלכת כביסה מלוכלכת

5.4.6 מצבים בהם יבוצע חיטוי ידיים בתכשיר אלקוהולי

5.4.6.1 לפני ואחרי מגע ישיר במטופל

5.4.6.2 לפני עטיית כפפות ולאחר הסרתן

5.4.6.3 לפני הכנת תרופות לחולים

5.4.6.4 לפני הכנת מזון

5.4.6.5 לפני פעולה אספטית

5.4.6.6 בהסרת כפפות במעבר מאתר גוף מזוהם לנקי באותו מטופל

5.4.6.7 אחרי הסרת כפפות בעקבות מגע עם דם, נוזלי גוף והפרשות, ריריות

ועור לא שלם של המטופלים

5.4.6.8 לאחר כל מגע בסביבת חולה כולל משטחים וציוד

5.5 רחיצת ידיים אנטימיקרוביאלית

5.5.1 מטרה: הסרת לכלוך ומחוללי זיהום, השמדת פלורה חולפת

5.5.2 אמצעים: מים זורמים, סבון אנטימיקרוביאלית (כגון ספטל סקרב) ומגבת נייר חד פעמית

5.5.3 אופן הביצוע: פתיחת הברז, הרטבת הידיים במים, התזת סבון על הידיים, שפשוף כפות וגב

הידיים, קצוות הציפורניים והאגודל נוגב עם נייר חד פעמי, סגירת הברז

5.5.4 מצבים בהם תבוצע רחיצת ידיים במים זורמים וסבון אנטימיקרוביאלית:

5.5.4.1 כאשר יש לכלוך נראה לעין על הידיים

5.5.4.2 בסיום עבודה בחדר כלים

5.5.4.3 לאחר טיפול בחולים משלשלים

5.5.4.4 בטיפול בחולים עם חשד לזיהום על ידי חיידקים יוצרי נבגים

(כגון Norovirus (Clostridium Diff. Bacillus Anthracis

5.5.4.5 במצבים בהם תכשיר לחיטוי ידיים אינו זמין

5.6 רחצת ידיים בסבון קוסמטי

5.6.1 מטרה: הסרת לכלוך מהידיים

נוהל מס': 2.1.2		
שם הנוהל: הנחיות לביצוע היגיינת ידיים		
IPSG.5	IPSG.5.1	JCI CODE
PCI.15	SQE.8	

5.6.2 אמצעים: סבון קוסמטי באיכות נאותה, בשקית חד פעמית במתקן לחץ

5.6.3 אופן הביצוע: פתיחת הברז, הרטבת הידיים במים, התזת סבון על הידיים, שפשוף כפות וגב הידיים, קצוות הציפורניים והאגודל, ניגוב עם נייר חד פעמי, סגירת הברז

5.6.4 המקומות בהם יותקן סבון קוסמטי:

5.6.4.1 בחדרי שירותים

5.7 רחצת ידיים כירורגית, לפני פרוצדורה ניתוחית

5.7.1 רחיצת ידיים כירורגית באמצעות מים וסבון אנטימיקרוביאלי

5.7.1.1 **מטרה:** הסרת לכלוך ומחוללי זיהום, השמדת פלורה חולפת, הפחתה זמנית של הפלורה הקבועה של הידיים

5.7.1.2 **אמצעים:** מים זורמים, סבון אנטימיקרוביאלי (כגון ספטל סקרב) ומגבת סטרילית

5.7.1.3 **אופן הביצוע:**

5.7.1.3.1 יש להסיר טבעות, צמידים ושעון לפני רחיצת הידיים

5.7.1.3.2 לנקות במברשת או במנקה ציפורניים, לכלוך הקיים מתחת לציפורניים, תחת מים זורמים

5.7.1.3.3 לשפשף את כפות הידיים ואמות הידיים עד גובה המרפקים במים זורמים וסבון אנטימיקרוביאלי:

2 דקות: ניקוי ציפורניים במברשת עם מים וסבון. שפשוף כל אחת מהאצבעות בסבון אנטימיקרוביאלי באמצעות כפות הידיים ושטיפה תחת מים זורמים.
ו- דקות שפשוף של האמות (דקה לכל אמה) משורש כף היד ועד המרפקים ושטיפה תחת מים זורמים.

5.7.1.3.4 אין לשפשף ידיים או אמות ידיים במברשת, השפשוף במברשת פוגע בעור הידיים ואינו נדרש.

5.7.1.3.5 אין צורך להשתמש בתכשיר אלקוהולי לחיטוי ידיים לאחר רחיצת ידיים כירורגית.

5.7.1.3.6 בסיום הרחצה, כנס לחדר עם ידיים מורמות בגובה העיניים, ניגוב הידיים עם מגבת סטרילית.

נוהל מס': 2.1.2		
שם הנוהל: הנחיות לביצוע היגיינת ידיים		
IPSG.5	IPSG.5.1	JCI CODE
PCI.15	SQE.8	

5.8 שימוש בכפפות

- 5.8.1 השימוש בכפפות אינו תחליף לחיטוי או לרחיצת ידיים
- 5.8.2 השימוש בכפפות כחלק מ"אמצעי זהירות שגרתיים" נועד להגן על הצוות המטפל ויעשה בכל מגע צפוי עם דם, נוזלי גוף והפרשות, ריריות ועור לא שלם של המטופלים, או מגע בציוד וסביבה מזוהמת
- 5.8.3 השימוש בכפפות כחלק מ"בידוד מגע" נועד למנוע העברה של מחוללים כגון: חיידקים יציבים לאנטיביוטיקה ויעשה בכל כניסה למתחם בידוד מגע, כולל במגע עם עור שלם או סביבה של חולה
- 5.8.4 עטיית כפפות כחלק מאמצעי זהירות שגרתיים, תעשה בסמוך לפעולה ומיד לאחר חיטוי או רחיצת ידיים, סמוך לנקודת הטיפול.
- 5.8.5 אין להשתמש בזוג כפפות אחד ליותר ממטופל אחד
- 5.8.6 אין לחטא ידיים כשהן עטויות בכפפות או לרחוץ ידיים כשהן עטויות בכפפות
- 5.8.7 אין לעטות כפפות סטריליות מעל כפפות רגילות
- 5.8.8 במקרה של עטיית 2 זוגות כפפות, יש להסיר את שתיהן בסיום הטיפול. אין להחליף את הזוג העליון בלבד, בין מטופל למטופל
- 5.8.9 יש להסיר את הכפפות או להחליפן במעבר מאתר גוף מזוהם לאתר גוף נקי באותו חולה
- 5.8.10 לאחר הסרת הכפפות יש לרחוץ/לחטא ידיים
- 5.8.11 השימוש בכפפות סטריליות, נועד להקטין את הסיכון להחדרת חיידקים לאתר גוף סטרילי של מטופל, כגון בביצוע פעולות פולשניות או כירורגיות

6. הנחיות מבוססות ראיות בהפחתת הזיהומים הקשורים לטיפול במטופל (IPSG.5.1)

בית החולים יאמץ ויישם הנחיות עדכניות ומבוססות על ראיות להיגיינת ידיים. טיפולים והתערבויות מסוימים במטופלים זוהו כמקורות עיקריים לזיהומים הקשורים לבתי חולים לדוגמה, הליכים ניתוחיים, הנשמה מכנית והחדרת צנתרים מרכזיים או קבועים. זיהומים הקשורים לבתי חולים עלולים לפגוע קשות ברווחתו הרגשית והכספית של המטופל. הם מהווים מקור משמעותי לסיבוכים, העלולים לגרום לתחלואה נוספת ואף למוות. ניתן למנוע רבים מהזיהומים הללו. ממחקרים עולה, כי יישום נהגים שתוכננו למנוע זיהומים הנרכשים בבתי חולים עשוי להוביל להפחתה של עד 70% מזיהומים אלו.

- 6.1 יישום אשכולות טיפול ישפיע ביותר על תוצאות המטופל כשבית החולים מזהה פערים או תוצאות ירודות מתמשכות בתחום מסוים. הוכח, כי השפעה של אשכולות המבוססים על ראיות למניעה ולבקרה של זיהומים על הפחתת הסיכון לזיהום גדולה מיישום פרטני ונפרד של אסטרטגיות שיפור. חשוב, כי המנהיגים יעריכו את העמידה בדרישות האשכולות ויעקבו אחר השיפורים בתוצאות הקליניות.
- 6.2 ניטור ההיענות להיגיינת ידיים הוא כלי ראשון במעלה בשיפור ההיענות לאמצעי מניעת זיהומים.
- 6.3 תוצאות הניטור מדווחות פעמיים בשנה להנהלת בית החולים ולצוותים הניהוליים במחלקות בהתאם לתוצאות הניטור יוחלט על התערבות נקודתית אשר תדווח למנהלת האיכות ולהנהלת בית החולים.
- 6.4 ביחידות ארגוניות בהן הייתה התערבות נקודתית יערך ניטור חוזר לסקירת שיפור והטמעה של היגיינת

נוהל מס': 2.1.2		
שם הנוהל: הנחיות לביצוע היגיינת ידיים		
IPSG.5	IPSG.5.1	JCI CODE
PCI.15	SQE.8	

הידיים.

6.5 הממונה על מניעת זיהומים במוסד יבחן עיתית האסטרטגיה לקידום היגיינת ידיים מול היענות ויציע למנהל המוסד התערבויות נוספות לשיפור היענות הצוות המטפל

7 דיווח ותיעוד;

- 7.1 ניטור ההיענות להיגיינת ידיים הוא כלי חשוב בשיפור ההיענות לאמצעי מניעת זיהומים
- 7.2 השיטה המועדפת לניטור היא תצפית מובנית על ביצוע היגיינת ידיים של צוות מטפל (ניטור ישיר) טופס לניטור ההיענות - נספח מס' 1
- 7.3 ניטור היגיינת ידיים יתקיים באופן רציף בכל מחלקות, מכונים ומרפאות בית החולים .
- 7.4 הניטור מתבצע ע"י תצפית גלויה.

8 הדרכת עובדים מטופלים ומבקרים (SQE8, SQE.7 , PCI.15 ME3)

- 8.1 עובדים חדשים יעברו הדרכה בהיגיינת ידיים- בתחילת עבודתם בבתי החולים
 - 8.2 היחידה למניעת זיהומים בבית החולים יקבע היקף ההדרכה ותכני ההדרכה על פי עיסוקו של העובד והסיכון להעברת מחוללים לאנשים אחרים ולעצמו
 - 8.3 ההדרכה תכלול יום עיון פרונטלי , לומדות חובה ומבדק ידע. בסופה יאושר לעובד קיום ההכשרה
 - 8.4 מטופלים ומבקרים יודרכו בנושא היגיינת ידיים, הדרכת המטופל תבוצע בקבלתו לבית החולים בעל פה ובאמצעות עלון מידע ותתועד בגיליון המטופל (נספח 3, נספח 4)
- ההדרכה למטופל ולמבקרים תינתן ע"י הצוות הסיעודי והרפואי במחלקה.

9. הטמעת הנוהל (נספח מס' 5)

10. מסמכים ישימים (סימוכין) :

- 8.1 נוהל משרד הבריאות "היגיינת ידיים במוסדות רפואיים" חוזר מס' 24/2009 מיום 5/8/2009
http://www.health.gov.il/hozer/mr24_2009.pdf
- 8.2 WHO, 2009. GUIDELINES ON HAND HYGIENE IN HEALTH CARE
http://scholar.google.co.il/scholar?q=7.2.+WHO,+2009.+GUIDELINES+ON+HAND+HYGIENE+IN+HEALTH+CARE&hl=iw&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholar&sa=X&ved=0ahUKEwjN_aaDu7_SAhUEfRoKHYhdAmEQgQMIFjAA
- 8.3 CDC, 2002. GUIDELINES FOR HAND HYGIENE IN HEALTHCARE SETTINGS
http://scholar.google.co.il/scholar?q=7.3.%09CDC,+2002.+GUIDELINES+FOR+HAND+HYGIENE+IN+HEALTHCARE+SETTINGS&hl=iw&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholar&sa=X&ved=0ahUKEwjCmq2Su7_SAhWODBoKHZF8AmEQgQMIFjAA
- 8.4 http://www.who.int/gpsc/tools/Five_moments/en

נספחים:

נוהל מס': 2.1.2	
שם הנוהל: הנחיות לביצוע היגיינת ידיים	
IPSG.5 IPSG.5.1 PCI.15 SQE.8	JCI CODE

נספח 1

טופס לניטור

היחידה למניעת זיהומים - רמב"ם טופס לניטור הענות להיגיינת ידיים

תאריך: __ / __ / __	משמרת: בוקר ערב לילה	יום בשבוע: א ב ג ד ה ו ש	שם הצופה:	מחלקה:
תצפית: אירוע בו איש צוות נצפה במגע עם חולה או עם סביבתו עבור כל תצפית, יש לבחור הפעולה המתאימה בכל אינדיקציה, בהתאם למפתח המצורף.				
מפתח לפעולה: א. חיטוי בתכשיר אלכוהולי ב. רחצה עם סבון סקרב ג. רחצה עם סבון רגיל ד. ללא חיטוי או רחצה ה. ללא חיטוי או רחצה בגלל עטיית כפפות				
☐ רופא מהמחלקה ☐ רופא יועץ ☐ אחות ☐ סייעת ☐ שיטע ☐ בת שרות / מתנדב ☐ אחר ☐ בידוד מגע		☐ רופא מהמחלקה ☐ רופא יועץ ☐ אחות ☐ סייעת ☐ שיטע ☐ בת שרות / מתנדב ☐ אחר ☐ בידוד מגע		
מין: ☐ זכר ☐ נקבה תכשיר אלכוהולי על המיטה: ☐ כן ☐ לא		מין: ☐ זכר ☐ נקבה תכשיר אלכוהולי על המיטה: ☐ כן ☐ לא		
1. אינדיקציה		3. אינדיקציה		
פעולה		פעולה		
לפני - מגע בחולה		לפני - מגע בחולה		
לפני - פעולה אספטית		לפני - פעולה אספטית		
אחרי - סיכון נזלי גוף		אחרי - סיכון נזלי גוף		
אחרי - מגע בחולה		אחרי - מגע בחולה		
אחרי - סביבה		אחרי - סביבה		
2. אינדיקציה		4. אינדיקציה		
פעולה		פעולה		
לפני - מגע בחולה		לפני - מגע בחולה		
לפני - פעולה אספטית		לפני - פעולה אספטית		
אחרי - סיכון נזלי גוף		אחרי - סיכון נזלי גוף		
אחרי - מגע בחולה		אחרי - מגע בחולה		
אחרי - סביבה		אחרי - סביבה		

נוהל מס': 2.1.2		
שם הנוהל: הנחיות לביצוע היגיינת ידיים		
IPSG.5	IPSG.5.1	JCI CODE
PCI.15	SQE.8	

נספח 2

לומדת היגיינת ידיים IPCG.5 ME.2

https://www.blossom-kc.com/platform/v4/Launcher?assignment=1078&anonymous=1

Blossom KC - Platform

File Edit View Favorites Tools Help

חדשות מהנישף גיליון 72 זואלה Web Slice Gallery Suggested Sites Google Free Hotmail Emed.co.il ערוץ החדשות

יציאה לומדת היגיינת ידיים B

ידיים נקיות או לא להיות

המרכז הארצי למניעת זיהומים
משרד הבריאות

כניסה ללומדה

נוהל מס': 2.1.2		
שם הנוהל: הנחיות לביצוע היגיינת ידיים		
IPSG.5	IPSG.5.1	JCI CODE
PCI.15	SQE.8	

רמב"ם
הקריה הרפואית לבריאות האדם

נספח 3

הדרכת המטופל ומשפחתו בשמירה על היגיינה ומניעת זיהומים

נוהל מס': 2.1.2		
שם הנוהל: הנחיות לביצוע היגיינת ידיים		
IPSG.5 PCI.15	IPSG.5.1 SQE.8	JCI CODE

נוהל מסי': 2.1.2		
שם הנוהל: הנחיות לביצוע היגיינת ידיים		
IPSG.5	IPSG.5.1	JCI CODE
PCI.15	SQE.8	

עלון למשפחות ומבקרים במחלקות (עברית, ערבית ורוסית) (ME3, ME5)

1/ מבקרים מתבקשים לחטא ידיים בתכשיר אלכוהולי הנמצא בכניסה לחדר או על מיטת החולה. החיטוי יעשה ע"י התזת החומר על הידיים, שפשוףן זו בזו, עד לייבוש מלא.

2/ חשוב להמעיט בביקורים ככל הניתן, להימנע מהבאת ילדים לביקור, לקצר את השהות למינימום האפשרי ולהמעיט במספר המבקרים ליד מיטת החולה.

3/ מבקרים הסובלים מצינון, שיעול, נזלת, חום וכ"ו, ימנעו מלבוש לביקור.

4/ מבקרים יישארו בסביבת החולה וימנעו מהסתובבות ברחבי המחלקה.

5/ אין לשבת על מיטות של חולים אחרים.

6/ חל איסור לעזור או לטפל בחולים אחרים בחדר/ במחלקה. אם חולה שכן נזקק לעזרה, יש לקרוא לצוות הסיעודי.

7/ החיידקים שבבית החולים אינם מסוכנים לאנשים בריאים ולכן מבקרים רשאים לנהוג כרגיל בכל הקשור למגע עם החולה (להתנשק, להתחבק וללחוץ את ידו גם כאשר מופיע שלט של "בידוד מגע").

8/ אין צורך בלבישת חלוק או כפפות לבני המשפחה גם אם תלוי שלט של "בידוד מגע". החלוק מיועד לצוות כדי למנוע העברת החיידקים העמידים למטופלים אחרים.

9/ יש להימנע ככל הניתן ממגע בדלפק האחיות, בעגלות, בציוד ומכשור הפזורים במחלקה.

10/ בסיום הביקור, המבקרים מתבקשים לבצע שוב חיטוי ידיים, באמצעות התכשיר האלכוהולי הנמצא בכניסה לחדר או על מיטת החולה.

בברכת בריאות שלמה,
צוות מניעת זיהומים

Ten יד

10 כללים להתנהגות בבית חולים

בסביבת בית החולים ישנם חיידקים רבים. הצוות הרפואי נוקט באמצעים שונים על מנת למנוע העברה של החיידקים בין חולה לחולה. אנו זקוקים גם לשיתוף הפעולה שלך, במטרה למנוע את פיזור החיידקים לחולים אחרים ולכן מבקשים להקפיד על מספר כללים...

רמב"ם
הקרית הרפואית לבריאות האדם

נוהל מס': 2.1.2	
שם הנוהל: הנחיות לביצוע היגיינת ידיים	
IPSG.5 PCI.15	IPSG.5.1 SQE.8
JCI CODE	

- 1/ **عقبو ايديكم بمادة التعقيم المتاحة الموجودة على مدخل غرفة الطبيب/ الممرضة لتعقيم يدم عن طريق المادة علي اليدين وفرة اليدين جيدا حتى جفاف المادة الكحولية.**
- 2/ **لتجنب يتقدموا للمستطاح من اصطحاب الزئبقا لزيارة في المستقبل.**
- 3/ **لتجنب يتقدموا للمستطاح من لمس مكتب الاستقبال والمعدات الطبية الموجودة في العيادة للمركز.**
- 4/ **في العيادة/المركز الطبي احيانا يوجد ثقافات وكراسي متحركة للمرضى الرجاء عدم الجلوس عليهم والجلوس على الكراسي الموجودة في غرفة الانتظار.**
- 5/ **إذا كان مريض آخر يحتاج إلى مساعدة، يرجى التوجه لتلقاهم العيادة للمساعدة.**
- 6/ **الرجاء التواجد بعيون غرفة العيى في العيادة فقط.**
- 7/ **إذا كنت تطفي من يريد دخال، حتى لو لي مرض موسمي آخر، يمكنك التوجه لتلقاهم الطبي في العيادة/المركز الطبي لتسمح فورا التواجد في العيادة/المركز الطبي فتر التمكن.**
- 8/ **بعد الزيارات، يطلب من الممرضة/ الزوار بإعادة تعقيم اليدين بالمطهر الكحول الموجود في مدخل الطبيب/الممرضة.**
- 9/ **إذا كنت حاملة للبكتريا المقاومة للمضادات الحيوية، يطلب منك إبلاغ الطاقم في العيادة/المركز الطبي.**
- 10/ **عن أي أسئلة، يرجى التوجه وحدة العيادة/المركز الطبي. نحن في خدمتكم**

شكرا لكم سعة مطالعة،
فريق البقاية من المستوى وخدمات
العيادات الخارجية

נוהל מס': 2.1.2		
שם הנוהל: הנחיות לביצוע היגיינת ידיים		
IPSG.5	IPSG.5.1	JCI CODE
PCI.15	SQE.8	

נספח 5

הטמעת הנוהל וביצוע בקורות עיתיות ME.2

1. הנוהל יופץ בדואר האלקטרוני וישמר בפורטל הארגוני.
2. עיקרי הנוהל מופיעים בלומדה למניעת זיהומים ובלומדה להיגיינת ידיים. כל עובד ותיק או עובד חדש בבית החולים מחויב לעבור את הלומדות בהצלחה.
3. הדרכות פרטניות לצוותים במחלקות יתקיימו על סמך תוצאות הניטור לרבות סימולציות בקבלה לעבודה
4. תצפיות על היענות לביצוע היגיינת ידיים לפי מודל 5 המצבים יבוצעו באופן שוטף בכל מחלקות בית החולים, מרפאות ומכונים. התצפיות מבוצעות ע"י סטודנטים לרפואה שהוכשרו למטרה זו, מקדמי נושא מניעת זיהומים מחלקתיים ומפקחים אפידמיולוגיים, הכשרת התצפיתנים עוברת תיקוף. התצפיות הן גלויות.
5. תוצאות הניטור יוקלדו למאגר נתונים ממוחשב של בית החולים.
6. עיבוד הנתונים יעשה ע"י יחידה המחשב וצוות מניעת זיהומים ומונגשים באמצעות הדשבורד.
7. תוצאות התצפיות יופצו להנהלת בית החולים, מנהלי המחלקות, אחיות אחראיות וכלל צוות בית החולים
8. התערבות לשיפור ההיענות תתוכנן בהתאם לתוצאות התצפיות. הדרכה מכוונת תבוצע במחלקות עם היענות נמוכה.
9. דפי המידע למטופל ולמבקרים יהיו זמינים בקרדקס הסיעודי/ במחלקות / רמ"בנט – פורטל ארגוני.